

datu pe marfă, se numescu *câștigulu* lui. De essemplu: dacă pentru o marfă a datu 100 lei, și elu iea 150, câți lei câștigă?— Unu negușitoru, dacă într'o lună aru vinde o sută ocă cafea, o sută ocă untu-de-lemn și o sută ocă luminări; și dacă de la oca de cafe aru câștiga 4 lei, de la oca de untu-de-lemn 3 lei, și de la oca de luminări 6 lei, câți lei aru câștiga?— Da: aru câștiga 1300 lei, séu mai multu de 35 galbeni. Ér' într'unu anu va ave 15 mii 6 sute lei, séu mai multu de 4 sute galbeni. Mai este altă ocupațiune, care să aducă așa de mare câștigu?! Însă, dacă negușitorulu aru da cui-va marfă rea, de essemplu: orezu rău, untu-de-lemn iute, bături rele, etc. atunci aru face o înșelăciune. Asemine și când aru da marfă mai pucină de câtu prețulu câtu a luatu de la cine-va, încă aru face o înșelăciune. Și când unu negușitoru înșelă, nimene nu se mai duce la elu altă-dată, să cumpere ce-va. Așa dar', unu negușitoru trebuie să fie onestu.

Când marfa nu se vinde, se învechese și se strică; ér' negușitorulu păgubese. Unu negușitoru păgubese atunci, când nu iea pe marfă, nici macaru prețulu câtu a datu. Elu pôte păgubi și atunci, când aru voi să vëndă marfa prea scumpu, ca să câștige multu. Dar' și când unu negușitoru nu aru stă singuru să vëndă la dughenă, séu nu aru ave unu omu credinciosu, care să vëndă în locul séu, încă aru păgubi. Prin urmare, unu negușitoru trebuie să fie activu, băgătoru de sémă la marfa sa și fără lăcomie, dacă voesce să câștige.

Ca să se facă cine-va comerciantu, are necesitate de trei lucruri: întâi de căpitalu; alu doilea să scie carte și a socoti bine, repede și fără greșeli; și alu treilea, să scie a alege marfă bună și să pótă a o măsura repede și fără greșelă. Ca să începă cine-va o negușitorie, nu-i trebuie numai de câtu bani mulți; căci fórte mulți ómeni, încependu de essemplu cu unu ermelicu, prin silință și economie, în scurtu timp, au ajunsu așa de bogați, în câtu să se mire lumea de dênșii. De voiți să fiți și voi avuși, faceți-vă comercianți! căci: dacă veți fi stringători, onești și silitori, nici o meserie pe lume, nu vă pôte îmbogăți mai multu și mai repede, ca comerciulu. În tóte țerele, negușitorii suntu ómenii cei mai bogați; pentru că de la fie-care omu, bogatu ori sêracu, totu în mâna loru începe banulu. Dar dacă unu negușitoru va fi înșelătoru, leneșu și risipitoru, fudulu séu nepăsătoru de lucrurile și banii séi, apoi nici o meserie, nu-lu pôte sêraci mai tare și mai repede, ca comerciulu. Așa dar', făcendu-vă comercianți, feriti-vă de-a fi astu-feliu.